

Het Goudse privilege van 1529 voor onder meer de Schoonhovense goudsmiden

Rene Kappers

Inleiding

In het Stadsarchief van Gouda bevindt zich een privilege voor een paar groepen ambachtslieden; één daarvan is de groep der Schoonhovense goudsmiden.¹ Het is het vroegste stuk waarin 'de Schoonhovense goudsmiden' als groep voorkomen. Het stuk laat zien dat er in 1529 een aantal goudsmiden in Schoonhoven werkte dat voor de Goudse collega's en het Goudse stadsbestuur van belang geacht werd. Voor het goede begrip van het ontstaan van Schoonhoven als zilverstad is dit reden om hier de transcriptie en hertaling integraal weer te geven. Tevens geef ik tenslotte een overweging voor de betekenis van de inhoud van het stuk.

Gouda, Stadsarchief, inv.nr. OAG inv.nr. 43, Vroedschapsboek 1529, fol 104 vo

[1] Opden xiiij (en) Ap(ri)lis is bij den burgemeesters ende geregte de(s) verthoent dat veel port(eren) [2] van deze stede als goutsmeden, schoenmaeckers, snijders ende anderen versoeckt hebben [3] tot Scoenhoeven o(mme) aldaer op den weeckmaerckten hoirluijden goed(er)en te vercoe(pen) [4] dwelck henluijden geweijsert wordt overmits dat alhier verbot gedaen is [5] dat men die van Schoenhoeven alhier gheen weeckmarckten met hoirluijd(en) scoenen [6] sal gedoegen te houden (...?)

waerop is gesloeten datmen sal gedoegen vrij [7] te laeten omme die van scoenhoeven alhier op den weeckmarckten met hoirluijden [8] scoenen ende anderen waeren soe verder insgelicx dese stede porteren (in) schoenhoeven [9] op den weeckmarckt mede oick (moegen: doorgehaald) sullen moegen heuren waeren vrij (ver)copen [10] nijet jegenstaende die privilegie vanden scoenmaeckers.

Hertaling

Op 14 april is door de burgemeesters en gerecht het volgende uiteengezet, dat veel poorters van deze stad zoals goudsmiden, schoenmakers, snijders en anderen te Schoonhoven verzocht hebben om aldaar op de weekmarkten hun goederen te mogen verkopen, hetwelk hen geweigerd wordt omdat alhier een verbod uitgevaardigd is dat men hier die van Schoonhoven geen weekmarkt toestaat te houden met hun schoenen , (...?)

waarop is besloten dat men zal gedogen dat die van Schoonhoven hier op de weekmarkt met hun schoenen en andere waren ongemoeid gelaten worden, als verder de poorters van deze stad in Schoonhoven op dezelfde wijze op de weekmarkt ook hun waren vrij zullen mogen verkopen, ondanks het privilege van de schoenmakers.

Overweging

Het is een voorwaardelijk wederkerig privilege voor goudsmiden, schoenmakers, snijders en anderen. Het probleem wordt kennelijk door de schoenmakers veroorzaakt en de anderen worden erbij betrokken; vermoedelijk om gewicht in de schaal te leggen. De Schoonhovense schoenmakers hadden blijkbaar in Schoonhoven een privilege van een monopolie op de markten aldaar. Gouda zet nu druk op de ketel door goudsmiden, schoenmakers, kleermakers en anderen uit Schoonhoven de toegang tot de weekmarkt in Gouda voortaan slechts toe te staan mits de Gouwenaars ook in Schoonhoven welkom zijn.² De kwestie komt in Gouda niet meer aan de orde noch in Schoonhoven. Men is het kennelijk eens geworden en de ambachtslieden staan voortaan vrij op elkaars markten.

Rene Kappers, 2006, 2015.

¹ SAMH, OAG inv.nr. 43, Vroedschapsboek Gouda 1529, fol.104 v.

² Zie ook: C.J. De Lange van Wijngaarden, *Geschiedens der heeren en beschrijving der stad van der Goude*, deel II (Amsterdam, Den Haag 1817) 335.